

Як будь-яке явище, технологічний прорив, інформаційна свобода разом з позитивом створює низку нових загроз, основною з яких в сучасних умовах є кібервійни. Тим, не менш бізнес може використати можливості і в даній сфері — ніша забезпечення інформаційної безпеки і досі є неосвоєною.

Таким чином, в умовах постійного пришвидшення змін середовища розвитку міжнародного маркетингу, геополітичних, гео-економічних зрушень, науково-технічної революції, особливо в сфері ІТ, основним завданням для будь-якої компанії є постійний та всеохоплюючий моніторинг бізнес-середовища, який дозволить їй виокремити найбільш дієвий інструментарій реагування на такі зміни, та, звісно максимізувати її прибуток.

Література

1. Global Trends 2015: A Dialogue About the Future / CIA Director of Central Intelligence — Cosimo, Inc., 2005. — 158 p.

2. Global Economic Prospects January 2013: Assuring growth over the medium term // The World Bank. 2013. Global Economic Prospects. — 2013. — No. 6, January 2013. — p. 2—4, 13—17.

3. Six global trends shaping the business world [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ey.com/GL/en/Issues/Business-environment/Six-global-trends-shaping-the-business-world>.

Пушкін В. В.

(юридичний факультет, II курс)

СПІВВІДНОШЕННЯ «СУБРОГАЦІЇ» ТА «РЕГРЕСУ»: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Співвідношення таких правових інститутів як суброгація та регрес є доволі цікавим об'єктом для наукового дослідження, адже дана тема є досить дискусійною вже багато років. Зокрема, свою увагу даному питанню приділяли такі науковці як І.Б. Новицький, В.Т. Смирнов, Е. Гендзехадзе, Т. Март'янова та інші. Слід зауважити, що неоднорідність інтерпретації судами «суброгації» та «регресу», що виражається у застосуванні різних норм до однакових відносин, обумовлює необхідність приділити увагу аналізу названих цивільно-правових категорій. Перш за все, на

нашу думку, необхідно дати визначення таким поняттям, як «суброгація» та «регрес». Так, відповідно до чинного законодавства, а саме ст. 993 ЦКУ, суброгація — це перехід до страховика, який виплатив страхове відшкодування за договором майнового страхування, у межах фактичних витрат, права вимоги, яке страхувальник або інша особа, що одержала страхове відшкодування, має до особи, відповідальної за завдані збитки. Варто зазначити, що майже аналогічне визначення закріплено в ст. 27 ЗУ «Про страхування» [3].

Регрес — це право зворотної вимоги, що виникає у третьої особи (регредієнта) до винної особи (регресату) на тій основі, що третя особа провела виконання зобов'язання, виплативши відшкодування потерпілій особі [6, с. 295].

На нашу думку, питання визначення сутності цих понять є дуже важливим для цивільно-правової науки, проте досить складним для його опрацювання. На підтвердження нашим словам може виступити той факт, що існує певна різноманітність розумінь даного питання, що не сприяє його врегулюванню.

Зокрема такі науковці, як Е. Гендзехадзе, Т. Март'янова стверджували, що право страховика на відшкодування за страхову виплату базується на загальному положенні цивільного законодавства, і особа, яка відшкодувала шкоду, що була завдана іншою особою, має право зворотної вимоги (регресу) до останнього. Проте чітко зазначалось, що така вимога є суброгацією, тобто особливим видом регресної вимоги [9, С. 31].

Варто також зазначити, що Р. Сават'є визначав суброгацію як вступ у права кредитора, а підставами для регресної вимоги вважав, по-перше, звільнення від відповідальності інших боржників, по-друге, вступ у права кредитора (суброгація) у відношенні інших співборжників. Тобто в даному випадку автор виділяє регрес, що заснований на суброгації [10, С. 12].

З прийняттям ЦК України 2003 року в ст. 993 було закріплено суброгацію, як субінститут виконання обов'язків боржника іншою особою. Проте, варто зазначити, що термін «суброгація» так і не був закріплений в ЦКУ, що на нашу думку є недоліком законодавства, оскільки відповідно до страхової термінології такий перехід права вимоги має носити назву «суброгація».

Після проведення детального аналізу цих явищ можна виділити наступні їх спільні ознаки:

1. суброгація та регрес є різновидами права зворотної вимоги;
2. формальною підставою для виникнення даного права є закон, а матеріальною — виконання, зроблене третьою особою;

3. вимога до боржника здійснюється лише у межах виплаченого відшкодування.

Варто зазначити, що, хоча даним інститутам властива зовнішня подібність, вони є абсолютно різними за своєю сутністю. Зокрема, Верховний Суд України у своєму роз'ясненні розрізняє поняття «регресу» від «суброгації», виділяючи наступні відмітні ознаки, а саме:

1. при регресі одне зобов'язання замінює собою інше, а при суброгації відбувається лише заміна кредитора у вже існуючому зобов'язанні;

2. ці інститути мають різний режим правового регулювання, оскільки регрес регулюється загальними нормами цивільного права, а для суброгації статтею 993 ЦК України встановлено особливий правовий режим;

3. регрес у страхуванні виникає щодо вузького кола осіб, а суброгація застосовується щодо будь-якої особи;

4. при суброгації перебіг строку позовної давності починається з моменту виникнення страхового випадку, а при регресі — коли страховик зазнав збитків, тобто коли страховик виплатив страхове відшкодування [5].

Варто зауважити, що оскільки при суброгації відбувається заміна особи в зобов'язанні та враховуючи, що відповідно до ст. 515 ЦК заміна кредитора не допускається у зобов'язаннях, нерозривно пов'язаних з особою кредитора, то при укладенні договору особистого страхування у страховика немає правових підстав для стягнення виплаченого страхувальнику (вигодонабувачу) страхової виплати у порядку суброгації. Тобто суброгація може застосовуватися лише до майнового страхування [5].

Для вирішення та подальшого запобігання виникненню проблем з розмежуванням понять «суброгації» та «регресу», на нашу думку необхідно:

1. узагальнюючи судову практику, давати чіткі роз'яснення судам першої інстанції, адже найбільше хибних рішень виноситься саме останніми;

2. в зв'язку із законодавчим закріпленням терміну «суброгація» внести зміни до ЦК України, оскільки даний термін закріплений лише в ст. 269 Кодексу торгового мореплавства, тому судді не завжди вірно здатні кваліфікувати відповідні правовідносини;

3. виносити питання щодо розмежування «суброгації» та «регресу» на зборах відповідного суду, для подальшого уникнення їх змішування;

4. внести до переліку питань, що виносяться для складання кваліфікаційного іспиту кандидатами на посади суддів, питання щодо розмежування даних понять.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради, 2003, № 40—44, ст.356.
2. Цивільний кодекс УРСР від 18 липня 1963 р. № 1540-VI // Відомості Верховної Ради, 1963 (втратив чинність).
3. Закон України «Про страхування» від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 18, ст. 78.
4. Постанова ПВСУ з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про деякі питання застосування судами законодавства при вирішенні спорів про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки» від 01 березня 2013 р. №4.
5. Верховний суд України, Я. М. Романюк, канд. юр. наук З. П. Мельник «Судова практика розгляду цивільних справ, що виникають з договорів страхування-1 (Витяг)».
6. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, «Узагальнення судової практики розгляду судами цивільних справ про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки у 2010—2011 роках».
7. Березовський Р.С. Співвідношення регресних зобов'язань та суброгації // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць. Випуск 53. — Одеса: Юридична література, 2010. — 500 с.
8. Головачов Я.В. Співвідношення регресних зобов'язань та суброгації / Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць. Випуск 59. — Одеса: Юридична література, 2011. — 596 с.
9. Гендзехадзе Е. Страхование ответственности риска непогашения кредита / Е. Гендзехадзе, Т. Мартыянова // Закон. — 1994. — № 4.
10. Саватье Р. Теория обязательства / Р. Саватье. — М.: Прогресс, 1972.

Рибачук С. О.

(ф-т міжнародної економіки і менеджменту, III курс)

НОВІТНЯ СОЦІАЛЬНА ПАРАДИГМА ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇН

Вимірювання соціально-економічного розвитку країни прийнято проводити виключно на основі показників валового внутрішнього продукту, оскільки відносно легко оцінювати лише об'єк-